

Sygn. akt VIII Ka 136/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący **SSO Przemysław Wasilewski**

Protokolant Teresa Lasota

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2013 roku

sprawy N. K.

oskarżonej o czyny z art. 216 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., art. 216 § 1 k.k.;

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 22 listopada 2012 roku, sygnatura akt XV K 1023/12

Zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

N. K. została oskarżona o to, że:

I. w okresie od 8 maja 2012 r. do 2 czerwca 2012 r. w (...)działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru kilkakrotnie znieważyla J. A.za pomocą środków masowego komunikowania w ten sposób, że umieściła w internecie na portalu Allegro nieprawdziwe opinie zawierające obraźliwe treści o w/w naruszającego jego dobre imię i godność, czym działała na szkodę J. A.

tj. o czyn z art. 216 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

II. dnia 2 czerwca 2012 roku w (...)znieważyla J. A.w ten sposób, że skierowała do niego e-mail zawierający obraźliwe treści naruszające jego dobre imię i godność, czym działała na szkodę J. A.

tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. XV K 1023/12 oskarżona N. K. została uniewinniona od popełnienia zarzucanych jej czynów.

Na zasadzie art. 444 k.p.k. oraz art. 425 § 1 i 2 k.p.k. pełnomocnik oskarżyciela prywatnego zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonej N. K..

Na zasadzie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz 438 pkt 2 i 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez oparcie wyroku wyłącznie na wyjaśnieniach oskarżonej i okolicznościach drugorzędnych przy jednoczesnym zlekceważeniu dowodów z zapisów internetowych na portalu Allegro i zapisu

mailowego oraz zeznań oskarżyciela prywatnego oraz dokonanie dowolnej, sprzecznej z racjonalnym rozumowaniem i doświadczeniem życiowym oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego co do charakteru treści zapisów, okoliczności transakcji, naruszenia godności oskarżyciela prywatnego tj. elementów zarzucanej oskarżonej czynów o znaczeniu istotnym, bez należytego umotywowania swojego stanowiska w pisemnym uzasadnieniu;

2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, mający istotny wpływ na jego treść, a polegający na niesłusznym przyjęciu, że z treści internetowych komentarzy zamieszczonych przez oskarżoną N. K. na portalu Allegro i w mailu z dnia 2 czerwca 2012 roku pod adresem oskarżyciela prywatnego, mimo że były oczywiście obraźliwe nie stanowiły zniewagi, bo zdaniem Sądu, w przypadku komentarzy dotyczyły wyłącznie transakcji handlowych, a w przypadku maila skierowane były tylko do oskarżyciela prywatnego, co stoi w rażącej sprzeczności z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Wobec powyższych zarzutów na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i oraz art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonej za winną zarzuczonych jej czynów i stosowne ukaranie ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela prywatnego okazała się zasadna, w kierunku w jakim zmierzała do uchylenia orzeczenia.

Na marginesie - wniosek skarżącego w zakresie zmiany wyroku i uznania oskarżonej za winną popełnienia zarzuczanych jej czynów wobec uregulowania zawartego w art. 454 § 1 k.p.k. (zakazu skazania oskarżonego przez Sąd Odwoławczy, który został uniewinniony w I Instancji) może budzić zastrzeżenia.

Niewątpliwie rację ma apelujący, że zaskarżone orzeczenie obarczone jest wadą będącą wynikiem ustaleń faktycznych, których nie sposób zaakceptować. Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i wyprowadzając z treści dowodów wnioski w przedmiocie braku odpowiedzialności oskarżonej N. K. za zarzucane jej czyny Sąd Rejonowy po pierwsze pominął niektóre okoliczności wynikające z treści dowodów, niektórych dowodów zaś w żaden sposób nie ocenił, który to błąd mógł mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 3 k.p.k.). Przypomnieć nadto należy, że przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną prawa procesowego, a więc mieści się w ramach swobodnej oceny dowodów, jedynie wtedy, **gdy stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego** oraz jest wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – argumentowane w uzasadnieniu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 1990 r., WRN149/90, OSNKW 7-9/1991, poz. 41).

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie do końca sprostał tym wymaganiom.

Nie jest celem niniejszych wywodów całościowa analiza i ocena zgromadzonych w sprawie dowodów, która – z racji sposobu merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy na tym etapie postępowania – mogłaby być odebrana, jako ingerencja w autonomię orzekania sądu ponownie rozpoznającego sprawę, a jedynie wskazanie, na czym polegało popełnione przez Sąd Rejonowy istotne uchybienie, które mogło rzutować na treść rozstrzygnięcia.

Należałoby zacząć od tego, że przestępstwo znieważenia (zniewagi, obrazy) opisane w art. 216 k.k. sprowadza się do zachowania, które według zdeterminowanych kulturowo i społecznie aprobowanych ocen stanowi wyraz pogardy, uwłaczania czci drugiego człowieka (W. K., Zniesławienie i zniewaga..., s. 169). Chodzi o ubliżenie komuś, obraźliwe zachowanie się wobec drugiej osoby (P. Hofmański, J. Satko, Przesłanki przeciwko czci..., s. 44).

Należy przyjąć, że chodzi o **rozmaitego rodzaju zachowania, których wspólną cechą jest to, że wyrażają pogardę dla godności drugiego człowieka**. Środki wyrazu, jakie zostały przez sprawcę do tego użyte, są obojętne. Znieważające zachowanie może zatem przybrać postać słowną (posłużenie się wulgarnym słownictwem),

być wyrażone przy pomocy rysunku (np. karykatura), symboli, znaków albo innego rodzaju środka przekazu (film, fotografia), poprzez sporządzenie odpowiedniej strony w internecie, czy też gestu, który wyraża brak szacunku wobec drugiej osoby.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I Instancji bardzo pobieżnie i powierzchownie, nie odnosząc się do konkretnych wpisów oskarżonej, przeanalizował materiał dowodowy pod kątem wypełnienia przez oskarżoną znamion czynów opisanych w art. 216 § 1 i 2 k.k. Nie należy tracić z pola widzenia, że dokonane przez w/w zapisy komentarzy na portalu Allegro, jak i w przesłanym do oskarżyciela prywatnego e-mailu (faktów tych oskarżona nie kwestionowała), zawierały szereg różnych określeń takich jak „naciągacz”, „donosiciel”, „kłamca”, „głupi”, „prymitywny staruch”, „chory człowiek żyjący w urojonym świecie”. Tym samym należało ocenić, czy określenia te stanowią słowa znieważające pokrzywdzonego, czy też nie. Jedna z wypowiedzi w/w (k. 8) brzmiała: „Akurat nie pisałam prawdy. Napisałam tak celowo, przedmiotów nie sprzedawałam. Jednym słowem słusznie pan dostał negatyw. Jest pan niezłym skur... bo serduszek z tej nienawiści panu nie wytrzyma. Co mnie cieszy ;)). Nie interesują mnie negatywy, bo używam już innych kont i kupuję na innych kontach. Konto dzisiaj zgłaszam do zawieszenia, ponieważ jego nigdy już nie użyję. Życzę krótkiego pobytu na allegro i nie tylko .. dosyć skur... ów na tym świecie.” Należy zważyć, że jest to tylko jeden wybrany zapis z szeregu innych, a tymczasem Sąd I Instancji w żaden sposób nie odniósł się do jego treści w uzasadnieniu, pod kątem obrazy pokrzywdzonego, zbiorczo niejako stwierdzając, że zamieszczone komentarze miały związek z zawieranymi przez oskarżoną z oskarżycielem prywatnym transakcjami. Tego rodzaju konstatacja Sądu Rejonowego bez zbadania treści tych komentarzy jest z pewnością nieuzasadniona, przedwczesna obarczona wadą dowolności. Rację ma również skarżący, że w zasadzie polemika z oceną Sądu zawartą w uzasadnieniu wyroku jest o tyle utrudniona, że jest one niezwykle powierzchowne i nie odnosi się do poszczególnych słów, czy też całych zwrotów użytych przez oskarżoną.

Faktem jest, że o tym, czy zachowanie miało charakter znieważający, decydują dominujące w społeczeństwie oceny i normy obyczajowe, a nie subiektywne przekonanie osoby rzekomo znieważonej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2012 r., SNO26/12, LEX nr 1231618), jednakże obowiązkiem Sądu I Instancji jest podjęcie się analizy treści zwrotów, które w ocenie skarżącego, miały go znieważać. Co więcej Sąd Rejonowy w Białymstoku w treści uzasadnienia popadł w sprzeczność. Z jednej strony wskazuje, że rację ma oskarżona N. K., która twierdziła, że w jej ocenie nie zamieściła na portalu Allegro komentarzy zawierających treści obraźliwe, a z drugiej, że wprawdzie oskarżona ma prawo do swobody wypowiedzi i zamieszczania komentarzy, jednakże winna czynić to z większą rozwagą i nie używać słów powszechnie uznanych za obelżywe. W ocenie Sądu Odwoławczego z kontekstu tego zdania wynika z jednej strony, że oskarżona zamieściła obraźliwe zdania (będące obraźliwymi nie tylko w ocenie oskarżyciela prywatnego), a z drugiej zaś strony, że dysponuje wolnością wypowiedzi.

Tym samym zadaniem Sądu I Instancji będzie ustalenie, czy komentarze zamieszczone na portalu Allegro, czy też w e-mailu skierowanym do oskarżyciela prywatnego były obraźliwe i znieważające jego osobę, mając na uwadze treść art. 216 § 1 i 2 k.k. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy mieć na uwadze wszystkie podniesione wyżej uwagi, których wykonanie powinno doprowadzić do ustalenia prawidłowego i nie budzącego wątpliwości stanu faktycznego. Tak ustalony stan faktyczny musi następnie zostać poddany wnikliwej ocenie w świetle zasad określonych w art. 7 k.p.k., a to z kolei winno doprowadzić do wydania w niniejszej sprawie sprawiedliwego wyroku.

Przeprowadzając postępowanie w zakresie dowodów, które nie miały wpływu na uchylenie orzeczenia, Sąd Rejonowy powinien w możliwie szerokim zakresie skorzystać z możliwości, jaką daje art. 442 § 2 k.p.k.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Odwoławczy orzekł jak w sentencji wyroku.